



Ingela Hemming, SEB:s företagarekonom

Tisdag den 1 december 2009

SEB:s Företagarpanel om konjunkturen: Småföretagen ser ljusare på konjunkturen 2010 – men sviterna av lågkonjunkturen känns

Optimismen växer bland landets små och medelstora företag. Inför det kommande kvartalet är det nästan jämnt mellan dem som tror på högre tillväxt och dem som tror på oförändrat tempo i affärerna (47 procent mot 48 procent). Bara 4 procent tror på lägre tillväxt. På frågan om hur man ser på 2010 så är det nu 74 procent som tror på högre tillväxt, 23 procent som tror på oförändrad tillväxt och 4 procent som spår lägre tillväxt. På frågan om när man tror att konjunkturen vänder uppåt så anser nästan var tredje att det redan vänt, mot 20 procent föregående kvartal. Övriga bedömningar fördelas jämnt mellan "första halva av 2010" (30 procent) och "andra halvan 2010" (26 procent). Många företag känner dock av lågkonjunkturen i form av svag lönsamhet och förväntade likviditetsproblem ännu något kvartal. Det är några av resultaten i SEB:s Företagarpanel för det fjärde kvartalet 2009, som besvarades av drygt 1300 små och medelstora företag i mitten av november.

Den stora majoriteten (77 procent) av företagen har inte genomfört några förändringar i bemanningen det senaste kvartalet, och det är lika många som ökat personalstyrkan (12 procent) som minskat (11 procent). Bland de medelstora (50-249 anställda) är det nu dubbelt så många som anställt (31 procent) mot andelen som har minskat personalstyrkan (16 procent). Sett till bransch har många tillverkningsföretag det fortsatt tufft. Där har 20 procent skurit ner det senaste kvartalet och 14 procent har nyanställt. På frågan vad man tror om kommande kvartal så är det dubbelt så många (11 procent) som anger att man kommer att öka personalstyrkan jämfört med antalet som fortsätter att minska (5 procent).

– Det verkar ha vänt för många och småföretagarna ser ingen "double dip" runt hörnet, utan satsar nu för tillväxt 2010. Det är glädjande och bådär gott för sysselsättningsläget att man nu ser sig om efter nya medarbetare igen, säger Ingela Hemming, SEB:s Företagarekonom.

Efterverkningarna av lågkonjunkturen märks dock fortfarande. Nästan vart tredje företag uppger att man har dålig lönsamhet. Lika stor andel (29 procent) anger god lönsamhet och 42 procent "genomsnittlig". På frågan om företagets allmänna finansiella ställning svarar 44 procent "god", 40 procent "genomsnittlig" och 16 procent "dålig", i stort sett oförändrat från föregående kvartal. På frågan om vad man tror om likviditet och kassa inför kommande kvartal så uppger 11 procent "underskott" och 46 procent "överskott" (övriga "varken eller"), med tillverkningsföretag som mest utsatta bransch med 16 procent som spår

underskott. Hanteringen av underskott skiljer sig mellan branscherna. Vanligaste åtgärd bland tjänsteföretag med förväntade likviditetsproblem är "ägartillskott", medan "minskade lager" är vanligaste åtgärden bland handelsföretag och tillverkningsföretag, kompletterat med "söka/utöka checkkredit". De som har överskott kommer framför allt att ägna det åt sparande, följt av utdelning och att minska skulderna, medan strategiska investeringar hamnar först på fjärde plats.

– Vi ser ingen ökning av andelen företag med svag finansiell ställning, vilket tyder på att risken för företag att hamna på obestånd nu bör gå ner. Sparande kommer före utdelning inför nästa år, vilket pekar på viss försiktighet hos ägarna, säger Ingela Hemming, SEB:s Företagarekonom.

Företagarekonomen tipsar:

Att tänka på inför årsskiftet

Snart har återigen ett år passerat och det kan vara dags för dig som företagare att redan nu titta lite närmare på vad regeringen har planerat för regeländringar inför nästa år. Ingela Hemming har sammanställt några av alla de punkter som kan vara bra att reflektera över inför årsskiftet. Det gäller att hålla ögon och öron öppna för vilka beslut som tas i riksdagen under den närmast tiden.

Tänk alltid på att regelverken är komplicerade och att en individuell bedömning måste göras utifrån förhållandena som gäller för just dig och ditt företag. Ta därför gärna kontakt med din revisor eller någon annan professionell rådgivare för en ekonomisk helhetsgenomgång före årets slut.

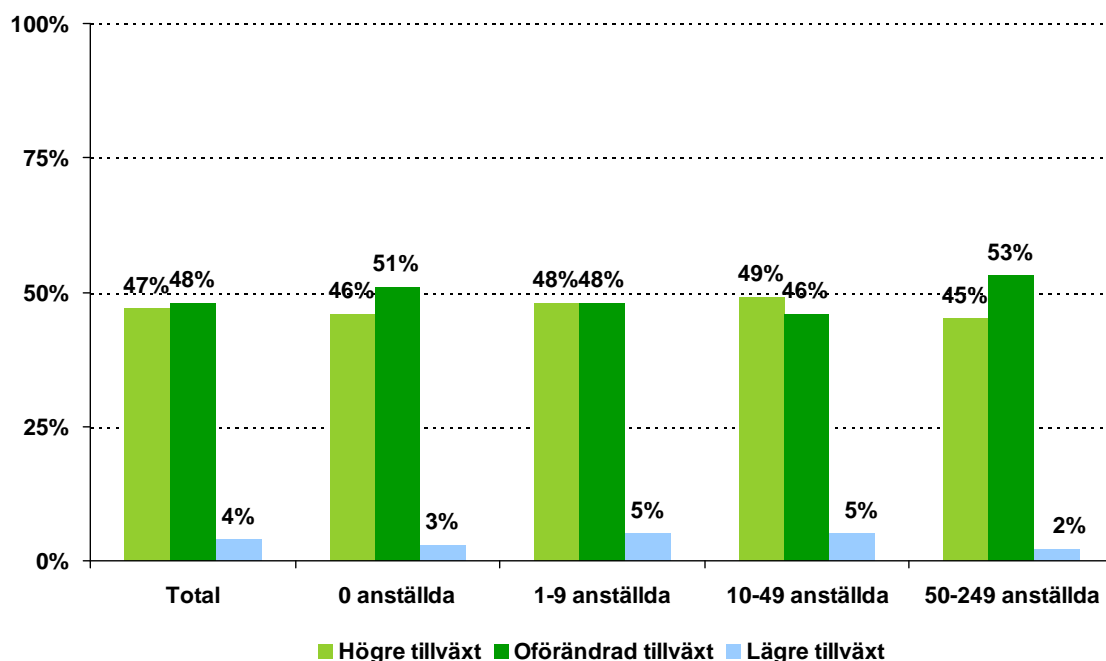
1. **Nya momsregler.** Efter nyår föreslås nya momsregler för handel med tjänster till och från utlandet som syftar till att anpassa svensk lag till EG-regler. Nyheter i förslaget är bland annat införandet av ett nytt system för momsåterbetalning inom EG, samt att även tjänster till utlandet i vissa fall ska redovisas i den periodiska sammanställningen. Regeringen föreslår även att två nya huvudregler ska införas från 1 januari 2010 – en gällande försäljning av tjänster till näringsidkare och en gällande försäljning till konsumenter.
2. **ROT-avdrag och fakturamodellen.** Den 1 juli i år infördes den så kallade fakturamodellen för ROT-avdrag. Innebörden är att en privatperson som köper hushållstjänster eller byggtjänster av en företagare med F-skattsedel ska kunna komma överens om att betalning endast ska göras med hälften av den angivna arbetskostnaden. Sedan får företagaren begära utbetalning från Skatteverket med den del av arbetskostnaden inklusive mervärdesskatt som köparen inte har betalat. Detta belopp utgör köparens skattelättnad. Då fakturamodellen införts under löpande kalenderår har det också, under en övergångsperiod, varit möjligt för köpare som redan har betalat hela arbetskostnaden till utföraren att istället utnyttja den s.k. säkerhetsventilen genom att själva ansöka om skattereduktion hos Skatteverket. För arbeten som utförs och betalas från och med årsskiftet gäller dock inte övergångsregeln längre och det är bara fakturamodellen som kan användas. Läs mer på www.skatteverket.se
3. **Arbetsgivaravgift för artister och idrottsmän.** Nya regler beträffande skatter och arbetsgivaravgifter är på gång för att EG-anpassa svenska regler för utomlands bosatta artister och idrottsmän som tjänar pengar i Sverige.
4. **Lagen om kassaregister.** Riksdagen har beslutat att den som säljer varor eller tjänster mot kontant betalning, med vissa undantag, från och med den 1 januari 2010 måste ha ett certifierat kassaregister. Enligt Skatteverket har det dock visat sig vara svårt för marknaden att få fram certifierade kassaregister i tid. Därför har Skatteverket beslutat att det räcker att företagare från 1 januari 2010 kan visa att de har beställt ett certifierat kassaregister som kan komma att vara installerat så snart som möjligt, dock senast den 1 juli 2010. Läs mer på www.skatteverket.se

5. **De s.k. 3:12-reglerna.** Som vanligt gäller för dig som är fåmansföretagare att du bör vara uppmärksam på hur det s.k. 3:12-regelverket påverkar dig och ditt företags situation. Ett gott råd kan vara att du redan nu bokar in en "före årsskiftesgenomgång" med din revisor eller annan professionell rådgivare. Tänk gärna igenom hur stort ditt löneuttag ska vara under 2009 för att inte regelverket ska påverka dig negativt.
6. **Mera om de s.k. 3:12-reglerna som ändras vid årsskiftet.** Om du redan nu har påbörjat en försäljning av ditt bolag är det extra viktigt att uppmärksamma att den s.k. klyvningsregeln upphör att gälla fr.o.m. 2010 vilket kan leda till skatteskärpningar. NSD Näringslivets Skattedelegation har lämnat in en hemställan till regeringen om att nuvarande lagstiftning inte ska ändras.
7. **Mer lunchpengar.** Från årsskiftet höjs värdet av fri lunch, från dagens 74 kronor till 76 kronor. Samma belopp, 76 kronor, gäller också för fri middag, medan en fri frukost värderas till 38 kronor. En helt fri kost, vilket innebär frukost, lunch och middag, värderas till 190 kronor under nästa år. De nya beloppen ska tillämpas när beräkningar av skatteavdrag och arbetsgivaravgifter görs för beskattningsåret 2010 och vid 2011 års taxering.
8. **Minskade egenavgifter.** Regeringen föreslår att nästa års egenavgifter i många fall ska minska med 5 procent. Egenavgifterna får dock minskas med högst 10 000 kr per år för enskilda näringsidkare och med högst 20 000 kr per år för samtliga delägare som tillsammans driver ett handelsbolag. Detta gäller för avgiftsskyldiga som har fyllt 26 men inte 65 år vid årets ingång. För att kunna få lägre egenavgifter måste också verksamhetens överskott överstiga 40 000 kronor. Förslaget beräknas träda i kraft den 1 juli 2010, och tillämpas på de inkomster som den avgiftsskyldige får efter den 31 december 2009.
9. **Ett ytterligare förstärkt jobbskatteavdrag.** Detta är det fjärde föreslagna steget i förstärkningen av jobbskatteavdraget med totalt 10 miljarder kr. Regeringens förslag innebär att jobbskatteavdraget höjs för dem som vid beskattningsårets ingång inte har fyllt 65 år och som har arbetsinkomster som överstiger cirka 38 600 kronor per år.
10. **Sänkt krav på aktiekapital.** För att göra aktiebolagsformen mer tillgänglig för företagare föreslår regeringen att kravet på aktiekapital för privata aktiebolag halveras, från dagens 100 000 kr till 50 000 kr. Ändringen föreslås träda i kraft den 1 april 2010.

Ökad optimism bland småföretagen

I vår senaste mätning i SEB:s Företagarpanel ser vi att optimismen fortsätter att växa bland landets små- och medelstora företag. Nu tror 47 procent av företagarna på en högre tillväxt för svensk ekonomi det kommande kvartalet, upp något jämfört med förra kvartalets siffra på 41 procent. Nu är det endast fyra procent som tror på lägre svensk tillväxt det kommande kvartalet. Bland tjänsteföretagen har andelen som tror på högre tillväxt ökat från 41 till 50 procent sedan den förra mätningen, medan 42 procent bland tillverkningsföretagen och 44 procent bland handelsföretagen tror på högre tillväxt kommande kvartal. Uppdelat på företagsstorlek så är småföretagen med 10-49 anställda mest positiva gällande tillväxten i svensk ekonomi under det kommande kvartalet.

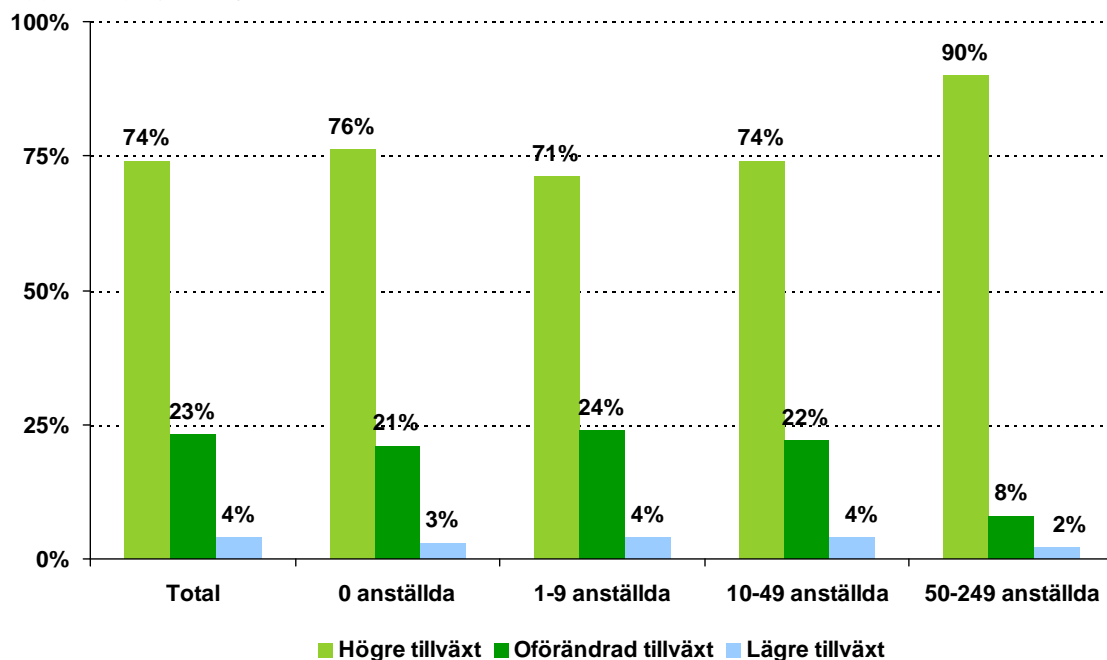
Graf 1: Vad tror du om utvecklingen av ekonomin i Sverige under det kommande kvartalet? Uppdelat på företagsstorlek



När det gäller utvecklingen av den svenska ekonomin under det kommande året är optimismen ännu större. 74 procent svarar att de tror på högre svensk tillväxt, också det upp något från förra kvartalet då motsvarande siffra hamnade på 70 procent. Det är något fler bland tjänsteföretagen som tror på högre tillväxt i Sverige under det kommande året, 75 procent, jämfört med tillverkningsföretagen och handelsföretagen där siffran hamnar på 70 procent för båda branscherna.

Optimismen gällande svensk ekonomis utveckling under det kommande året är klart störst bland de medelstora företagen med mellan 50 och 249 anställda – 90 procent bland dessa tror på högre tillväxt. Minst optimistiska är företagen med 1-9 anställda, följt av företagen med 10-49 anställda.

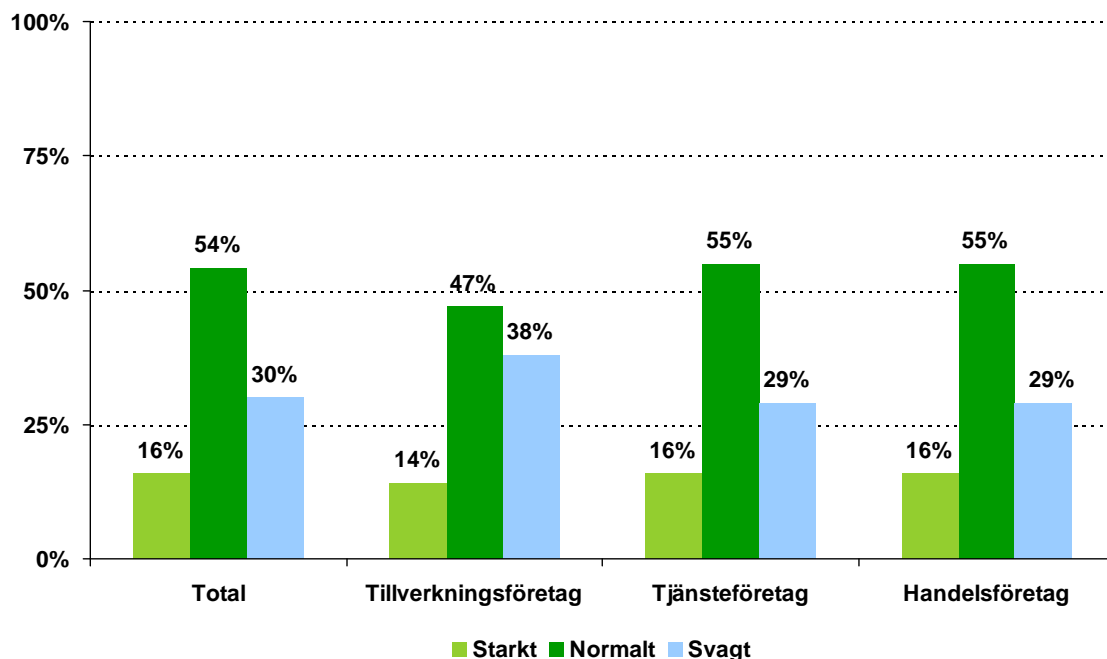
**Graf 2: Vad tror du om utvecklingen av ekonomin i Sverige under det kommande året?
Uppdelat på företagsstorlek**



Tillverkningsföretagen har haft det tuffast

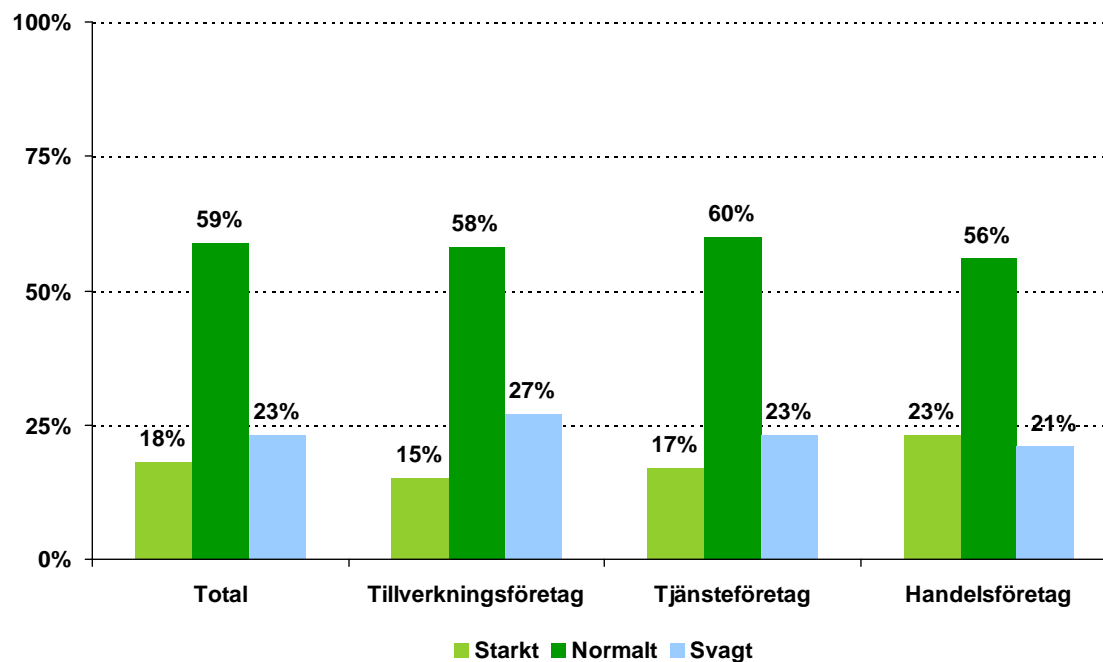
Gällande utvecklingen av företagets egen omsättning under föregående kvartal är det nu något färre än vid förra mätningen som svarar att den varit svag, 30 procent jämfört med 36 procent. Fortfarande ser vi att tillverkningsföretagen har haft det tuffast, bland dessa är det 38 procent som uppger att förra kvartalet var svagt, även om det är färre än i början av hösten då 46 procent uppgav att senaste kvartalet varit svagt.

Graf 3: Hur har företagets omsättning utvecklats det senaste kvartalet? Uppdelat på bransch



När det gäller förväntad omsättningsutveckling för det kommande kvartalet så är det fortfarande 18 procent totalt sett som tror på stark utveckling för det egna företaget, oförändrat sedan i höstas. Handelsföretagen är fortfarande mest positiva, av dessa tror nu 23 procent på ett starkt kommande kvartal. Det ser fortsatt svagast ut för tillverkningsföretagen, av dessa är det 27 procent som tror på ett svagt kommande kvartal (dock ned från 33 procent i höstas).

Graf 4: Hur tror du att företagets omsättning kommer att utvecklas det kommande kvartalet? Uppdelat på bransch



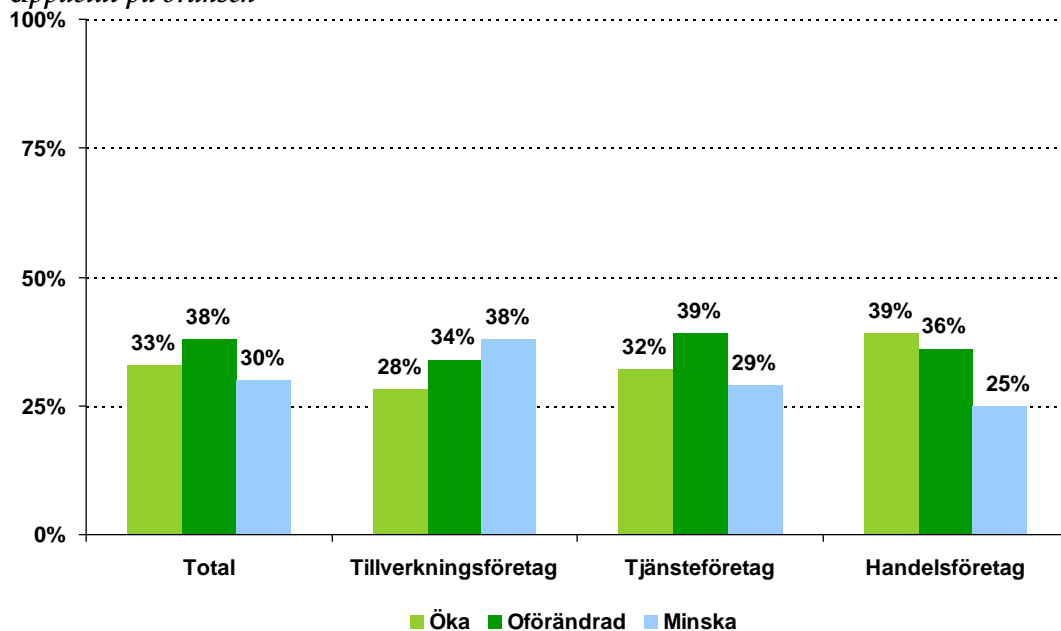
Majoritet tror på vinstökningar under nästa år

Många företag har fått försämrade lönsamhet under lågkonjunkturen, och totalt sett svarar 30 procent att deras vinst kommer att minska i år jämfört med förra året. Samtidigt svarar något fler, 33 procent, att deras vinst kommer att öka i år. Det är framför allt handelsföretagen som tror på ökade vinster redan i år, 39 procent svarar det. När det gäller vinstutvecklingen under nästa år jämfört med i år svarar hela 54 procent totalt sett att de tror på en ökad vinst, medan endast 9 procent tror att deras vinster kommer att minska under nästa år jämfört med i år (oförändrat sedan förra mätningen). Även här sticker handelsföretagen ut – bland dessa tror 64 procent på ökade vinster under nästa år jämfört med i år (se grafer på nästa sida).

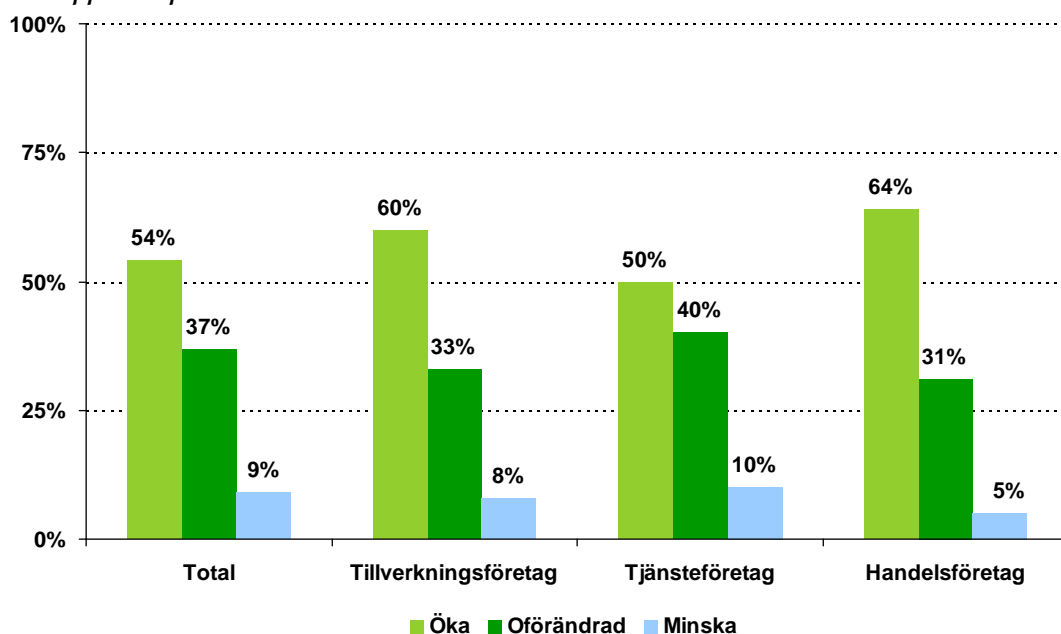
På frågan om vilken som är den viktigaste drivande faktorn för lönsamhetsutvecklingen svarar 63 procent "volymökning", följt av "lägre kostnader/ökad produktivitet" på 23 procent och "prisökningar" på 7 procent.

Graf 5: Hur tror du att företagets vinst kommer att utvecklas i år jämfört med förra året?

Uppdelat på bransch



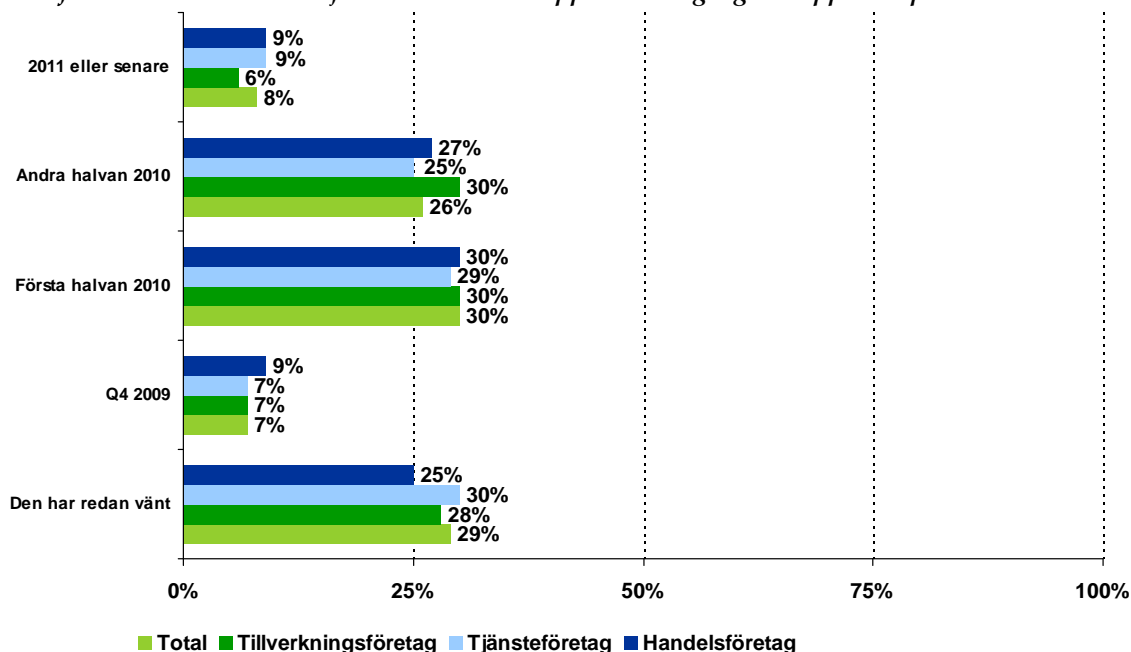
Graf 6: Hur tror du att företagets vinst kommer att utvecklas under nästa år jämfört med i år? Uppdelat på bransch



Fler företag tror att konjunkturen redan vänt

På frågan om när företagarna tror att konjunkturen vänder svarar 29 procent att konjunkturen redan har vänt, upp från 20 procent vid mätningen i början av hösten. Sju procent tror nu att det vänder under fjärde kvartalet i år, medan 30 procent tror att det vänder under första halvan 2010. Det är något färre bland de medelstora företagen med 50-249 anställda som tror att det redan vänt, 25 procent. Däremot svarar 30 procent bland företagen med 1-9 anställda att de tror att konjunkturen redan har vänt.

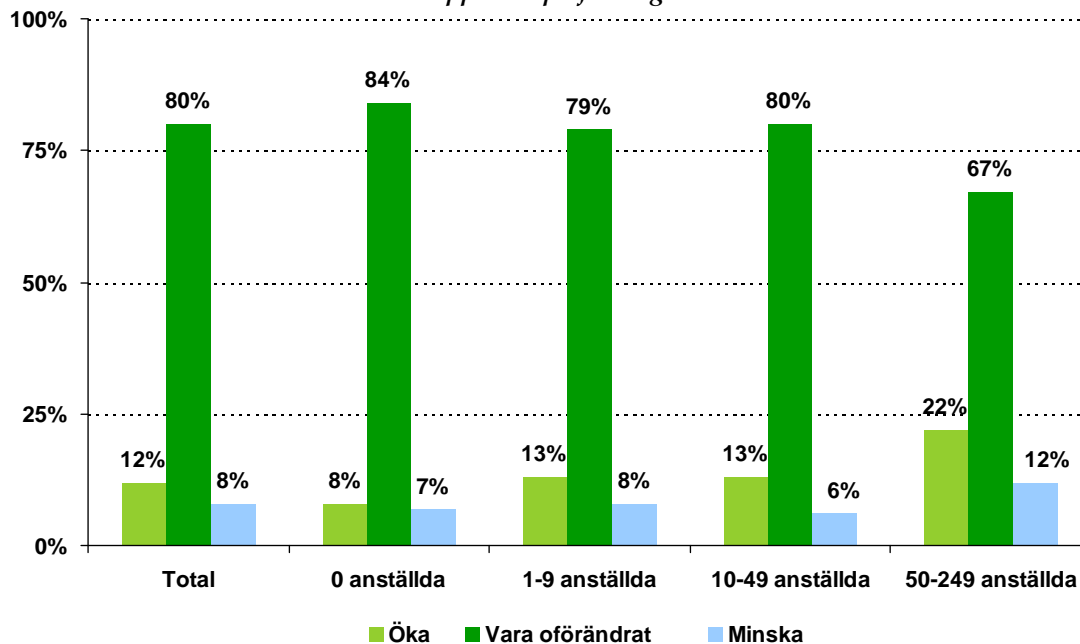
Graf 7: När tror du att konjunkturen vänder uppåt i Sverige igen? Uppdelat på bransch



Fler tror på ökat behov av extern finansiering

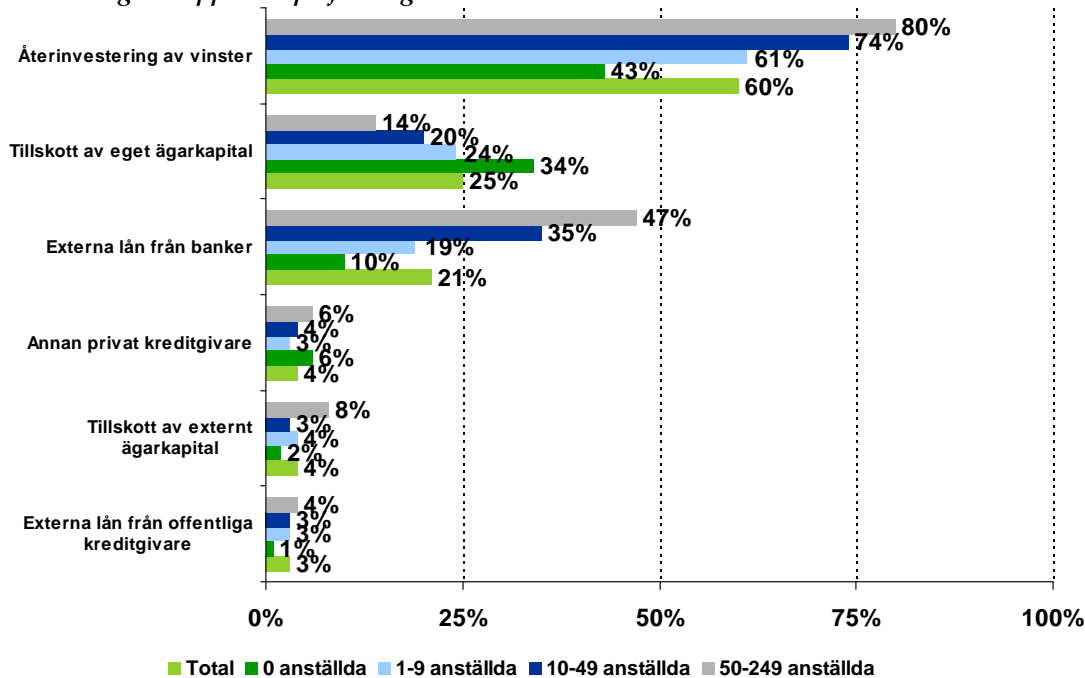
När vi frågar samtliga företag i undersökningen om de tror att deras behov av extern finansiering kommer att öka eller minska det kommande kvartalet så är det fler som tror att det kommer att öka än de som tror att det kommer minska. Det är störst andel bland handelsföretagen som tror att deras behov av extern finansiering kommer att öka – 19 procent, jämfört med 13 procent bland tillverkningsföretagen och 10 procent bland tjänsteföretagen. Sett till företagsstorlek så är det flest bland de medelstora företagen som tror på ökat behov av extern finansiering.

Graf 8: Kommer ditt företags behov av extern finansiering att öka, vara oförändrat eller minska de närmaste 3 månaderna? Uppdelat på företagsstorlek.



På frågan om hur företagen finansierar kostnader kopplade till tillväxt och/eller investeringar så framgår det att återinvestering av vinster är vanligast, följt av tillskott av eget ägarkapital. Bland medelstora företag hamnar externa lån från banker på andra plats.

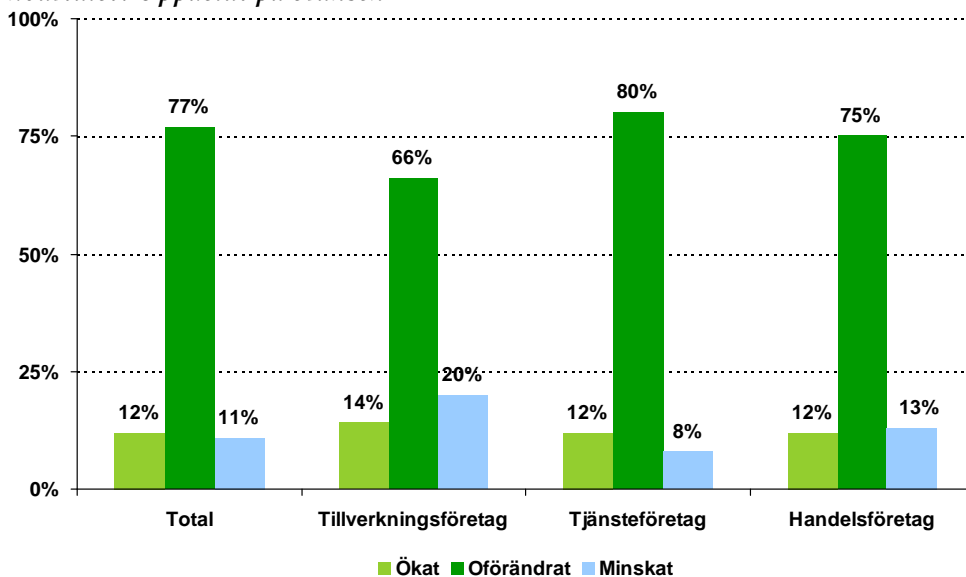
Graf 9: Hur finansierar ditt företag kostnader som är kopplade till expansion och/eller investeringar? Uppdelat på företagsstorlek



Småföretagen fortsätter att nyanställa

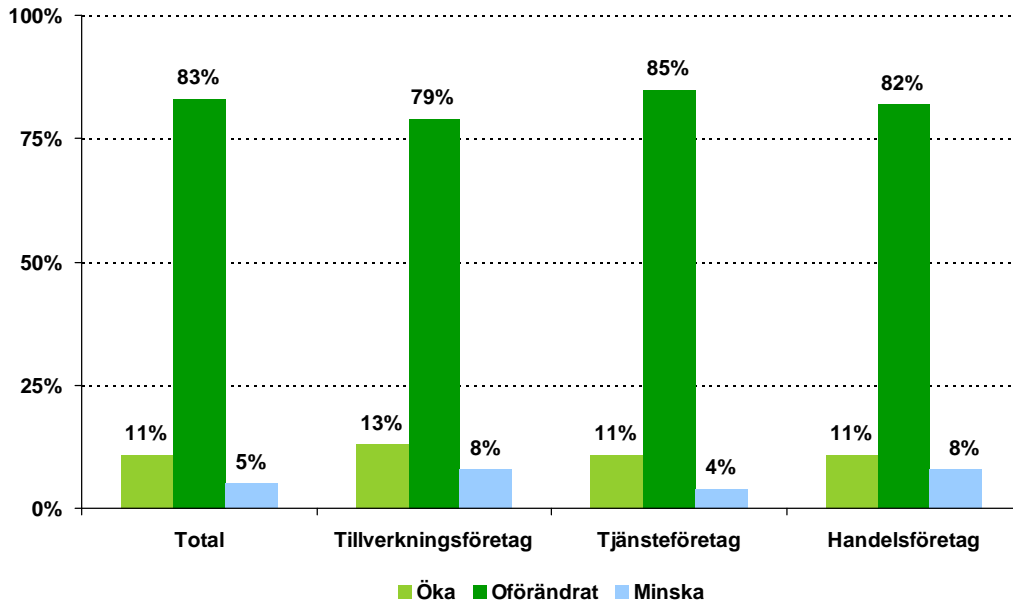
Det är nu en något större andel av företagen som svarar att de har ökat antalet anställda det senaste kvartalet jämfört med de som har minskat – 12 procent mot 11 procent. Sett till bransch är det fortfarande framför allt tillverkningsföretagen som uppger att de har minskat antalet anställda det senaste kvartalet – 20 procent uppger detta.

Graf 10: Hur har ditt företags totala medarbetarantal förändrats under det senaste kvartalet? Uppdelat på bransch



Gällande utvecklingen av personalstyrkan i Sverige under kommande kvartal är det 11 procent som planerar att öka antalet anställda, jämfört med endast 5 procent som planerar att minska antalet anställda. Bland de medelstora företagen är det 29 procent som planerar att nyanställa kommande kvartal, mot endast 2 procent bland enmansföretagen.

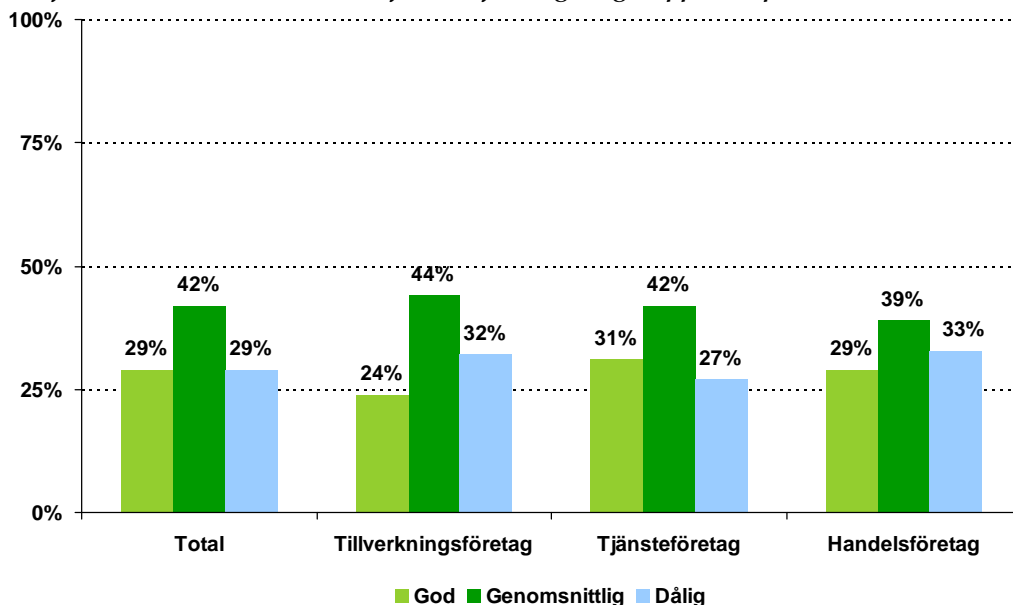
Graf 11: Förväntas antalet anställda i företaget i Sverige det närmaste kvartalet öka, vara oförändrat eller minska? Uppdelat på bransch



Något fler har dålig lönsamhet

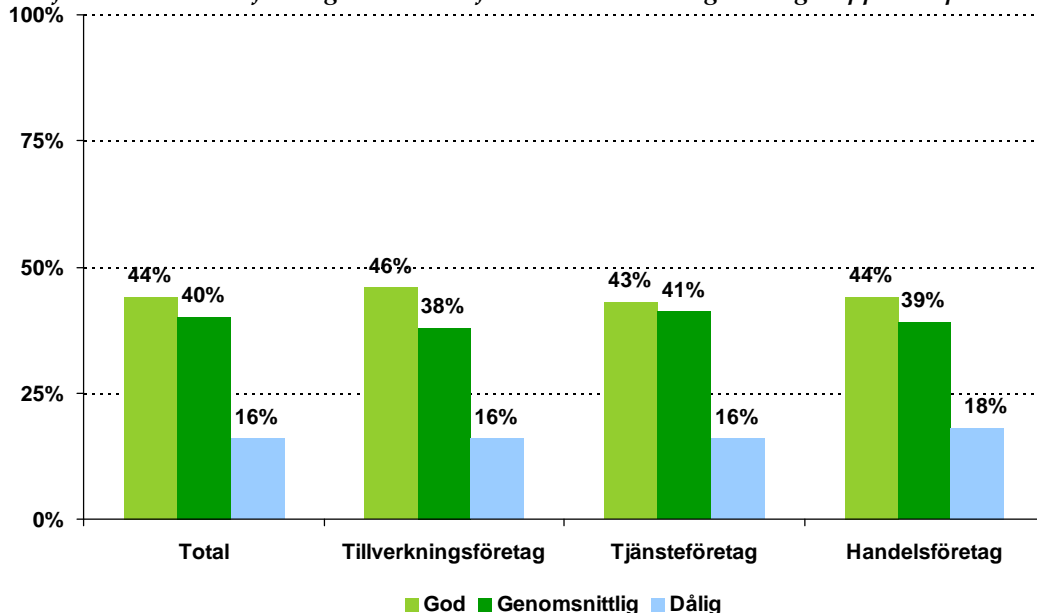
Efterverkningarna av lågkonjunkturen märks fortfarande. Trots att det fortfarande är en majoritet som uppger att de har god eller genomsnittlig lönsamhet så ökar andelen som svarar att deras lönsamhet är dålig från 27 till 29 procent. Tjänsteföretagen uppger fortfarande i störst utsträckning att de har god lönsamhet.

Graf 12: Hur ser lönsamheten ut för ditt företag idag? Uppdelat på bransch



När det gäller den allmänna finansiella ställningen så håller den sig kvar på liknande nivå som förra kvartalet. Det är fortfarande en stor majoritet som svarar att den allmänna finansiella ställningen är god eller genomsnittlig.

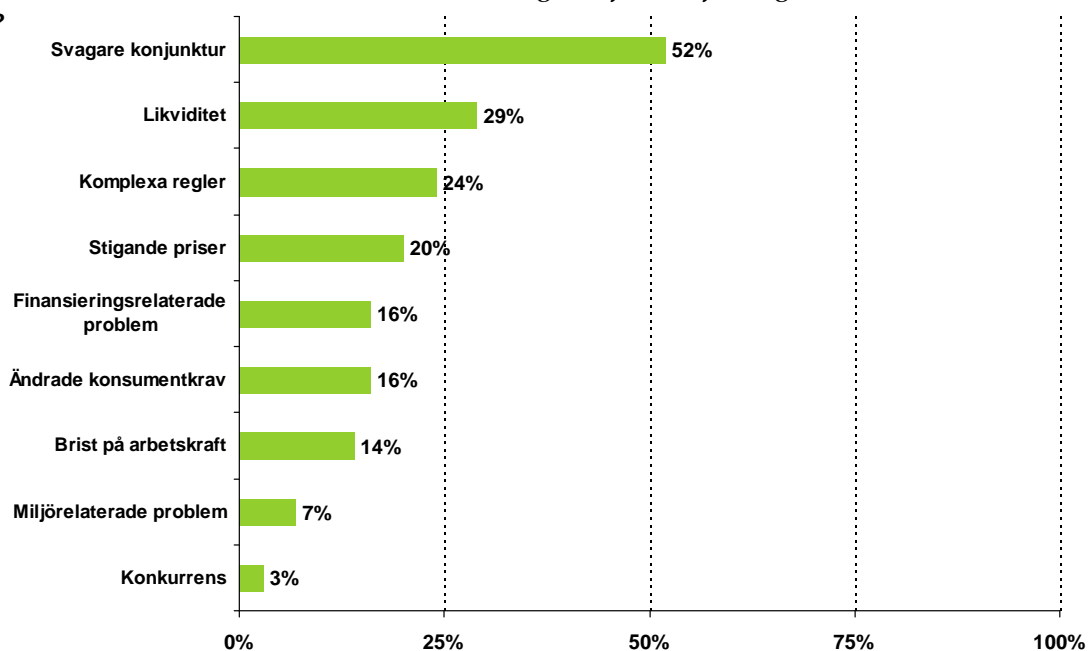
Graf 13: Hur ser ditt företags allmänna finansiella ställning ut idag? Uppdelat på bransch



Svagare konjunktur fortfarande största hotet

Det största hotet för företagen under det närmaste året är fortfarande en svagare konjunktur, även om siffran nu gått ner till 52 procent från 56 procent vid senaste mätningen. Likviditeten ligger kvar på andra plats på samma nivå, följt av komplexa regler som ökar från 20 till 24 procent.

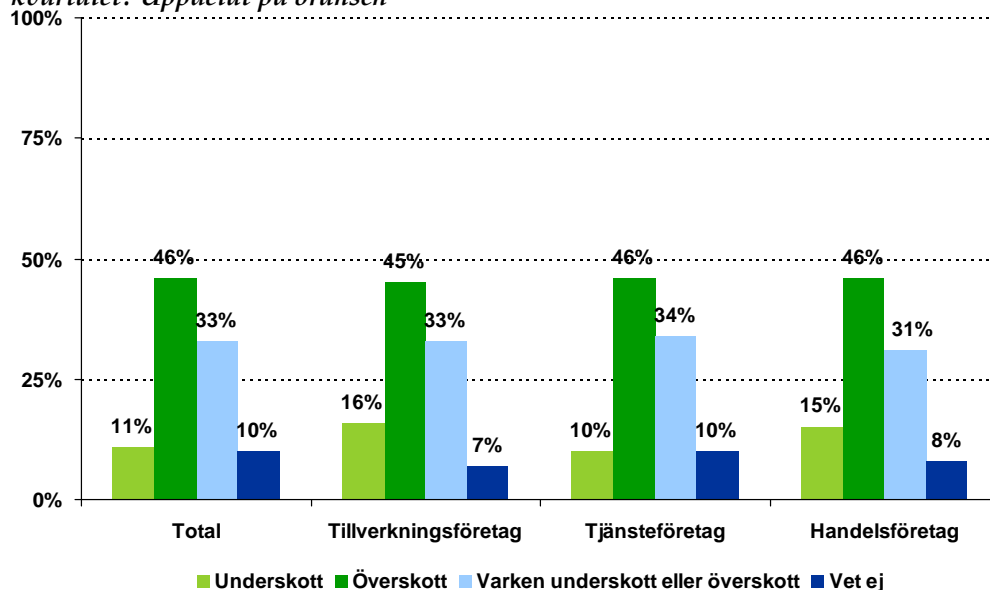
Graf 14: Vilka tror du är de största hoten/utmaningarna för ditt företag under det närmaste året?



Fler tror på likviditetsöverskott

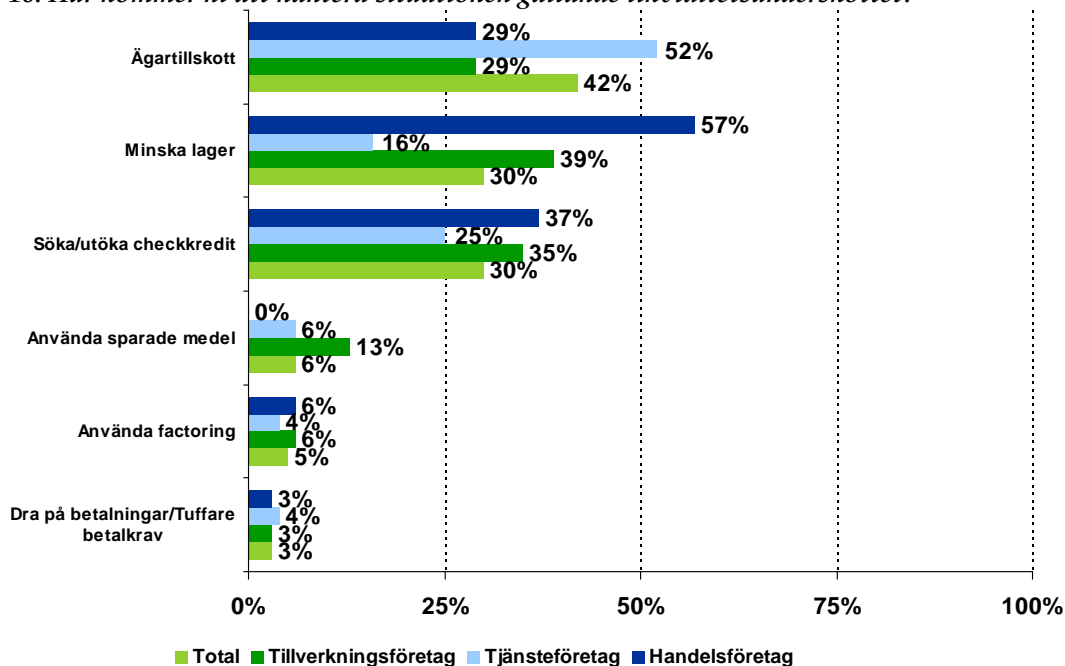
Totalt sett uppger nu 46 procent av företagen att de tror att de kommer att ha ett kassaöverskott under det kommande kvartalet – upp från 39 procent vid förra mätningen i början av hösten. 11 procent bedömer att de kommer att få ett underskott, ner från 12 procent i höstas. Bland tillverkningsföretagen är andelen som uppger att de kommer att få likviditetsunderskott högst, följt av handelsföretagen.

Graf 15: Hur kommer företagens likviditet/kassa att utvecklas under det kommande kvartalet? Uppdelat på bransch



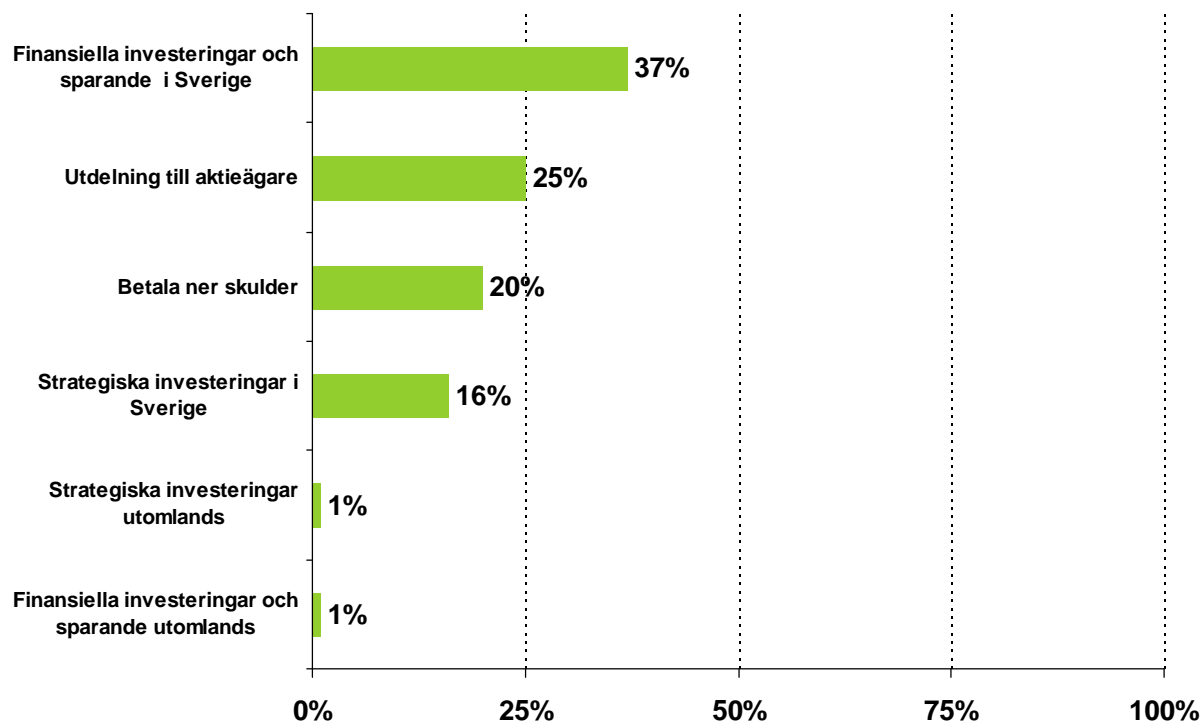
På frågan hur företagen som tror att de kommer att få underskott kommer att hantera detta svarar nästan hälften "ägartillskott", medan minskade lager hamnar på andra plats följt av söka/utöka checkkredit.

Graf 16: Hur kommer ni att hantera situationen gällande likviditetsunderskottet?



Av de företag som svarar att de kommer att få kassaöverskott svarar störst andel att de kommer att använda överskottet till "Finansiella investeringar och sparande i Sverige", följt av "utdelning till aktieägare". Strategiska investeringar i Sverige hamnar först på fjärde plats.

Graf 17: Hur kommer ni huvudsakligen använda ett eventuellt likviditetsöverskott/kassaöverskott det kommande kvartalet?



Om SEB:s Företagarpanel:

SEB:s Företagarekonom startade sommaren 2006 en Företagarpanel, med syfte att få en bättre inblick i små- och medelstora företagens situation och för att bättre kunna föra deras talan i samhällsdebatten. Panelen består nu av ca 2 640 små- och medelstora företag. Denna panelomgång genomfördes den 18 – 20 november 2009 och besvarades av 1 318 företagare.

SEB:s Företagarekonom

SEB:s företagarekonom Ingela Hemming har till uppgift att vara språkrör i frågor som rör små- och medelstora företag. I rollen ingår att bevaka omvärlden utifrån små- och medelstora företags perspektiv för att kunna rapportera om viktiga händelser som berör företagets vardag. Utöver det ska SEB:s företagarekonom med kompetens och råd underlätta för företag att förbättra sin ekonomi och stärka sin konkurrenskraft.

Ingela Hemming

070-763 82 97

ingela.hemming@seb.se

www.seb.se/foretagarekonomen

Johanna Wahlsten

Statistiskt ansvarig

08-7638072, 070-739 10 13

johanna.wahlsten@seb.se